

поведінки (психологічні, функціональні). 3. Здійснення «мішенної» корекційної роботи (у роботі з дитиною, яка має труднощі поведінки, необхідно будувати роботу над подоланням функціональної причини). 4. Застосування командного підходу, який передбачає роботу команди професіоналів, у якій кожний фахівець розуміє свої функції, завдання, технології, прийоми, техніки, необхідні у роботі з дитиною. 5. Побудова партнерських відносин з сім'єю дитини

(залучення у роботу батьків дитини, обґрунтування послідовної партнерської взаємодії).

Таким чином, для окремої категорії дітей з особливими потребами існують різні поведінкові порушення. Включення дітей з різними порушеннями здоров'я в освітній процес в умовах інклюзії вимагає здійснення «точечної» інклюзивної освіти, яка вимагає відповідної підготовки фахівців до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел

1. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук, К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 274 с.

2. Компанець Н.М., Луценко І.В. Навчально-методичний посібник «Моделювання

індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ». / Н.М. Компанець, І.В. Луценко. – К., 2018. – 66 с.

3. Раттер М. Помощь трудным детям / М. Раттер. – М.: Прогресс, 1987. – 424 с.

СТАН ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ В УСПІШНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Роздерій Михайло Борисович

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, студент факультету фізичного виховання

Шевцов Ярослав Віталійович

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, студент факультету фізичного виховання

Приймак Сергій Георгійович

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, факультет фізичного виховання, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту

У статті розглянуто функціональне забезпечення спортивної діяльності, як детермінанти її успішної реалізації. Оцінка адаптаційного потенціалу організму зумовлено проведенням функціонального тестування, яке полягає у реалізації організмом певного набору функціональних навантажень, що мобілізують його функціональні резерви.

Ключові слова: спортивна діяльність, функціональне забезпечення.

Rozderiy M. B., Shevtsov Ya. V. Priymak S. H. The state of functional systems of the body in the success of the implementation of sports activities. The article considers the

functional support of sports activities as determinants of its successful implementation. Assessment of the adaptive potential of the organism is determined by the conduct of functional testing, which consists in the implementation by the organism of a certain set of functional loads that mobilize its functional reserves.

Key words: sports activity, functional support

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Одним з головних компонентів, що обумовлює успішність реалізації спортивної діяльності є визначення стану

функціональних систем організму, яке, відповідно сучасних методологічних підходів реалізується з використанням різних навантажувальних тестів і порівнюється з базальним станом. Натомість, визначаються можливості організму досягати певного рівня функціонування в заданих умовах діяльності. У зв'язку з цим, актуальним для дослідження є методи оцінки функціонального стану системи регуляції кровообігу, гемодинамічних параметрів та кисневого забезпечення діяльності, як інформативних індикаторів адаптаційних реакцій організму [0; 0; 0].

Мета роботи – схарактеризувати функціональне забезпечення спортивної діяльності.

Для отримання найбільш значущих результатів дослідження та їх інтерпретації застосовувались такі методи: теоретичний аналіз і синтез, систематизація, узагальнення інформації, викладеної у наукових джерелах інформації.

Результати досліджень та їх обговорення. Головним в оцінці функціонального стану цілого організму і окремих фізіологічних систем, що забезпечують реалізацію певної діяльності людини, протидія негативним чинникам зовнішнього середовища, збереження гомеостазису у межах нормованих значень, є визначення відповідних тестів і способів реєстрації найінформативніших показників, що відображають можливості організму, фізіологічної системи або одночасно декількох систем [0; 0].

Обґрунтування оптимального комплексу функціональних тестів і відповідних шкал та нормативів їх оцінки є особливо актуальним для оптимізації спортивно-педагогічного процесу, індивідуалізації фізичних навантажень відповідно функціональних можливостей організму людини. Це дозволить теоретикам і практикам фізичного виховання, педагогіки, спортивної фізіології, застосовуючи сучасні методологічні підходи про функціональний стан кардіореспіраторної системи, зменшувати біоенергетичну «ціну» фізичної роботи з підвищенням її об'єму в межах оптимального рівня функціонування систем організму [0].

Натомість, функціональні тести і тестові комплекси відповідно особливостям виду спорту (пріоритетність енергозабезпечення), є модельними орієнтирами в постійному контролі та управлінні підготовкою майбутніх вчителів фізичної культури і зміцненні їх здоров'я [0; 0; 0].

Висновки. Оцінка адаптаційного потенціалу організму зумовлено проведенням функціонального тестування, яке полягає у реалізації організмом певного набору функціональних навантажень, що мобілізують його функціональні резерви. Найоптимальними і інформативними пробами для оцінки функціонального стану систем організму та його адаптаційних можливостей, у більшості випадків, застосовують орто-, кліностатичні, дихальні проби, фізичні та розумові навантаження [0].

Список використаних джерел

1. Баевский Р. М., Баранов В. М., Берсенев Е. Ю., Фунтова И. И., Семенов Ю. Н., Григорьев А. И., Прилуцкий Д. А. (2004). Способ определения функциональных резервов регуляции кардиореспираторной системы человека : патент RU 2240035, приоритет от 20.11.2004.
2. Курзанов А. Н., Заболотских Н. В., Ковалев Д. В. (2016). Функциональные резервы организма: монография. М. : Издательский дом Академии Естествознания, 96 с.
3. Приймак С. Г. (2019). Методична система розвитку функціональних можливостей майбутніх учителів фізичної культури у процесі спортивно-педагогічного удосконалення : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02; Нац. ун-т «Чернігів. колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Чернігів, 40 с.
4. Приймак С. Г. (2018). Спортивно-педагогічне удосконалення студентів: морфо-функціональне забезпечення діяльності : монографія. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 292 с.
5. Priymak, S., Krutsevich, T., Pangelova, N., Trachuk, S., Kravchenko, T., Stepanenko, V., & Ruban, V. (2020). Modeling of functional support of sports activities of biathletes of different qualifications. *Journal of Human Sport and Exercise*. <https://doi.org/10.14198/jhse.2021.161.12> URL:

<https://www.jhse.ua.es/article/view/2021-v16-n1-modeling-functional-support-sports-activities-biathletes>

ВАРІАБЕЛЬНІСТЬ СЕРЦЕВОГО РИТМУ ЯК ІНТЕГРАЛЬНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ СТАНУ МЕХАНІЗМІВ РЕГУЛЯЦІЇ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ

Шевцов Ярослав Віталійович

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, студент факультету фізичного виховання

Роздерій Михайло Борисович

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, студент факультету фізичного виховання

Приймак Сергій Георгійович

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, факультет фізичного виховання, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту

У статті розглянуто застосування аналізу варіабельності серцевого ритму як інтегрального методом оцінки стану механізмів регуляції фізіологічних функцій у організмі людини. Застосування методики дозволяє схарактеризувати загальну активність регуляторних механізмів, нейрогуморальну регуляцію серця, співвідношення між пара- і симпатичним відділами нервової системи.

Ключові слова: *варіабельність серцевого ритму, функціональний стан організму людини.*

Shevtsov Ya. V., Rozderiy M. B., Priymak S. H. Variability of heart rate as an integral method of assessment of the state of regulation mechanisms of physiological functions of the human organism. The article considers the application of the heart rate variability analysis as an integral method of assessing the state of regulation mechanisms of physiological functions in the human body. The application of this technique allows to characterize the general activity of regulatory mechanisms, neurohumoral regulation of the heart, the relationship between para- and sympathetic nervous systems.

Key words: *heart rate variability, functional state of the human body*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними

завданнями. Аналіз варіабельності серцевого ритму (ВСР) є інтегральним методом оцінки стану механізмів регуляції фізіологічних функцій у організмі людини, який дозволяє схарактеризувати загальну активність регуляторних механізмів, нейрогуморальну регуляцію серця, співвідношення між пара- і симпатичним відділами нервової системи.

Мета роботи – схарактеризувати варіабельність серцевого ритму в оцінці стану механізмів регуляції фізіологічних функцій у організмі людини.

Для отримання найбільш значущих результатів дослідження та їх інтерпретації застосовувались такі методи: теоретичний аналіз і синтез, систематизація, узагальнення інформації, викладеної у наукових джерелах інформації.

Результати досліджень та їх обговорення. Поточна активність пара- і симпатичного відділів є результатом багатоконтурної і багаторівневої реакції системи регуляції серцево-судинної системи, яка здатна до термінових змін параметрів для досягнення оптимального пристосувального ефекту, відображаючи адаптаційну реакцію всього організму. Метод ґрунтується на розпізнаванні і визначенні часових значень між R-R (N-N) інтервалами електрокардіограми, побудові динамічних рядів кардіоінтервалограми і аналізу